

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 8 kwietnia 2010 r.

**Pan
Leon Popiel
Prezes Sądu Okręgowego
w Olsztynie**

LOL-4100-03-01/2010; P/09/006

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, w ramach kontroli wykonania budżetu państwa, przeprowadziła w Sądzie Okręgowym w Olsztynie („Sąd”), kontrolę realizacji planu finansowego Sądu w 2009 roku.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie planu finansowego Sądu w 2009 r. Podstawą pozytywnej oceny jest realizacja planu zgodna z jego założeniami i zasadami obowiązującymi w tym zakresie. Zastrzeżenia NIK dotyczą natomiast przypadków nieprawidłowości w zakresie zgodności i wiarygodności systemu księgowości prowadzonej komputerowo (poprawności formalnej zapisów księgowych i wiarygodności sprawozdań bieżących) z przepisami prawa.

1. Wydatki Sądu w 2009 r. wyniosły ogółem 31.588.939,30 zł (99,2% planu po zmianach). Kwota ta była niższa o 17.160.561 zł (o 35,2%) od wydatków poniesionych w 2008 r., w związku z zakończeniem na początku 2009 r. budowy nowej siedziby Sądu.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Kwoty poniesionych wydatków nie przekroczyły limitów określonych w planie finansowym po zmianach, a niewykorzystane środki w kwocie 240.933,10 zł zostały w obowiązującym terminie zwrócone na rachunek budżetu państwa.

Wydatków dokonywano w sposób planowy i uzasadniony, a zwiększenia i przeniesienia kwot wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej miały na celu dostosowanie ich wielkości do aktualnych potrzeb Sądu i były poprzedzone bieżącą analizą realizacji budżetu. Największy udział w strukturze wydatków, tj. 58,7% (18.555.585,0 zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe i były one wyższe o 12,7% od wydatków poniesionych na ten cel w 2008 r. Związany z tym wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych grupach pracowników Sądu wyniósł od 9,3% do 19,1%.

Analiza dokumentacji dwóch zamówień publicznych o łącznej wartości 507.767,70 zł (42,5% wartości zamówień ogółem) spośród sześciu udzielonych w 2009 r. wykazała, że zostały one przeprowadzone w sposób zgodny z wymogami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych².

Stan zobowiązań na koniec 2009 r. wyniósł 1.649.917,02 zł i niemal w całości były to zobowiązania niewymagalne, które w ramach wydatków bieżących uregulowano w styczniu i lutym b.r. Zobowiązania wymagalne w kwocie 2.180 zł dotyczyły wyłącznie niewypłacenia odszkodowania osobie fizycznej przyznanego wyrokiem Sądu z dnia 27 listopada 2009 r. Kwota ta została wypłacona w styczniu 2010 r., gdyż wcześniej nie było możliwości skontaktowania się z osobą uprawnioną i ustalenia sposobu wypłaty odszkodowania.

2. NIK pozytywnie ocenia również realizację dochodów w 2009 r. Wyniosły one 5.493.521,93 zł i były wprawdzie niższe od zaplanowanych o 1.553.478,07 zł (o 22,0%), jednak nie wynikało to z przeszacowania prognozowanych dochodów. Określając plan dochodów na ten rok uwzględniono bowiem fakt, iż wykonanie dochodów w 2008 r. było znacznie (o 34%) wyższe od planowanego. W badanym okresie, w porównaniu do roku 2008, zmniejszyła się jednak liczba nałożonych grzywien oraz spraw wpływających do Sądu, co spowodowało zmniejszenie należności z tych tytułów, a dochody zrealizowano na zbliżonym poziomie.

Uzyskane dochody były przekazywane na centralny bieżący rachunek dochodów budżetu państwa w pełnej wysokości oraz w terminach określonych w § 13 ust. 4 rozporządzenia

² j.t. Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych³.

W 2009 r. stan należności wyniósł 6.912.163,52 zł i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 288.140,90 zł (o 4%). Zmniejszeniu uległa również kwota należności sądowych, co do których odstąpiono od ich egzekwowania (o 50,0%).

Analiza 9 losowo wybranych przypisów należności II Wydziału Karnego na kwotę 108.740,80 zł (47,5% ogólnej kwoty przypisów) wykazała, że w Sądzie prawidłowo realizowano zarządzenia o wykonaniu kary, gdyż wezwania do uiszczenia należności sądowych kierowano bez zbędnej zwłoki, a w razie braku spłaty, sprawy przekazywano do egzekucji komorniczej.

3. Ustalenia kontroli w zakresie inwentaryzacji okresowej wykazały, że została ona przeprowadzona w terminach oraz w sposób określony przez Prezesa Sądu. Inwentaryzacją według stanów na 31 grudnia 2009 r. objęto: środki pieniężne, laptopy i samochody służbowe (spis z natury), należności od komorników i kontrahentów (potwierdzenie sald), stany kont bilansowych oraz wartości niematerialnych i prawnych (weryfikacja w oparciu o odpowiednie dokumenty). Różnice pomiędzy ewidencją, a potwierdzeniami sald na kwotę 7,7 tys. zł, ujawnione w toku inwentaryzacji należności komorniczych, zostały prawidłowo rozliczone i zaksięgowane.

Spośród 10 przypadków uzgodnień sald z kontrahentami, cztery udokumentowano w formie notatki z rozmów telefonicznych. Sposób udokumentowania był wprawdzie zgodny z obowiązującą w Sądzie instrukcją inwentaryzacyjną, jednak uchybiono przepisowi § 11 ust. 6 pkt 4 tej instrukcji, ponieważ notatki nie zawierały danych o osobie, która potwierdziła saldo w imieniu kontrahenta.

4. Sprawozdania budżetowe za rok 2009 (Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa i Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz Rb-N o stanie należności) zostały sporządzone terminowo i rzetelnie, tj. w oparciu o dane wynikające z ewidencji księgowej. Analiza sprawozdań zbiorczych Rb-27 i Rb-28, sporządzonych przez Sąd jako dysponenta II stopnia wykazała, że dane w nich zawarte były zgodne ze sprawozdaniami jednostkowymi sporządzonymi przez sądy okręgu olsztyńskiego.

³ Dz.U. Nr 11, poz. 69

5. W wyniku analitycznego przeglądu ksiąg rachunkowych, przeprowadzonego na pełnym zbiorze zapisów księgowych (22.766 pozycji dziennika) oraz badania losowo dobranej próby 226 dowodów źródłowych (na łączną kwotę 4.733.591,53 zł) stwierdzono, że w księgach zaewidencjonowane były zdarzenia, które faktycznie miały miejsce, a kwoty zaksięgowanych operacji wynikały z dowodów źródłowych. Wszystkie analizowane dokumenty były sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty zgodnie z obowiązującymi w Sądzie zasadami rachunkowości.

Ujawnione nieprawidłowości polegały natomiast na:

- wskazaniu w zapisach księgowych, dotyczących 5 dowodów na kwotę 25.745,36 zł, daty operacji gospodarczej niezgodnej z datą wynikającą z dowodu źródłowego,
- zaksięgowaniu 3 dowodów o wartości 217,59 zł do niewłaściwych miesięcy, co miało wpływ na sprawozdawczość bieżącą,
- nieuwzględnieniu w zapisie księgowym, dotyczącym 1 dowodu na kwotę 41.592,0 zł, danych identyfikacyjnych dowodu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, Najwyższa Izba Kontroli wydaje pozytywną opinię zarówno co do wiarygodności ksiąg rachunkowych (w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej), jak i zgodności systemu rachunkowości, w tym księgowości prowadzonej przy pomocy komputerów.

NIK zwraca jednocześnie uwagę na fakt, że stosowany w Sądzie system FK v. 7 firmy ALBIT, ze względu na przewidzianą przez producenta możliwość „cofania” zamknięcia miesięcy, nie w pełni odpowiada wymogom art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴, w zakresie stosowania właściwych procedur chroniących zapis przed jego modyfikacją lub ukryciem.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie wnosi o:

- 1) podjęcie działań zapewniających księgowanie dowodów źródłowych we właściwych miesiącach oraz zgodność zapisów księgowych z treścią dowodów,
- 2) wyeliminowanie przypadków nieprawidłowego dokumentowania uzgodnień sald z kontrahentami.

⁴ j.t. Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.